

25 złotych myśli Janusza Korczaka o szkole oraz nauce i wychowaniu

Janusz Korczak – jak wszyscy wiemy – był lekarzem, pedagogiem, pisarzem, publicystą i działaczem społecznym. Lecz nade wszystko był badaczem świata dzieci.

Korczak zwracał szczególną uwagę na nierównoprawną pozycję dzieci w społeczeństwie i ich zależność od dorosłych. Domagał się, by uznano, że dziecko jest pełnowartościowym człowiekiem od chwili narodzin, na każdym etapie i ma prawo być sobą, ze swymi niedoskonałościami i zaletami. Pisarz domagał się szacunku dla niewiedzy dziecka, dla jego niepowodzeń, łez i tajemnic. Podkreślał, że dziecko ma także prawo do wspomnień, intymności, swoich słodkich tajemnic i marzeń.

Jako zwolennik równouprawnienia dzieci, chciał organizować społeczeństwo dziecięce działające na zasadach sprawiedliwości, równych praw i obowiązków. Nie każdy wie, że w placówkach korczakowskich życie wewnętrzne organizowały takie instytucje, jak sejm dziecięcy (parlament), sąd i redagowana w nich prasa.

Obecnie myśl pedagogiczna Janusza Korczaka jest coraz szerzej znana na świecie i jest on rozpoznawany właśnie przede wszystkim jako przedstawiciel ruchu na rzecz praw dzieci. Korczak swoje poglądy na temat pedagogiki zawarł między innymi w dziełach: „Jak kochać dziecko”, „Prawo dziecka do szacunku” i „Momenty wychowawcze”. Natomiast wśród jego utworów skierowanych do dzieci warto wspomnieć: „Króla Maciusia Pierwszego”, „Króla Maciusia na bezludnej wyspie”, „Bankructwo małego Dżeka”, „Kajtusia czarodzieja” i „Kiedy znów będę mały”.

Niewątpliwie teorie Janusza Korczaka przez lata nie straciły na aktualności. Są wyrazem jego głębokiej mądrości i miłości do dzieci. Wybraliśmy dla Was złote myśli i cytaty pedagoga, które genialnie odzwierciedlają, jak poznawać i wychowywać dziecko, by wspomóc jego rozwój i kształcenie.

1. Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz. Jeśli nie wie – wytłumacz. Jeśli nie może – pomóż.

2. Pozwól dzieciom błędzić i radośnie dążyć do poprawy.

3. Dzieci nie są głupsze od dorosłych, tylko mają mniej doświadczenia.

4. Dziecko ma prawo do poważnego traktowania jego spraw, do sprawiedliwego ich rozważania.

Dziecko ma prawo do **poważnego traktowania jego spraw,**
do sprawiedliwego ich rozważania.

Janusz Korczak

5. Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku. Nie ma dzieci – są ludzie.

Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do
popełniania błędów. Ma prawo do posiadania
własnego zdania. Ma prawo do szacunku.

Nie ma dzieci – są ludzie

Janusz Korczak

6. Szukaj własnej drogi. Poznaj siebie, zanim zechcesz dzieci poznać. Zdaj sobie sprawę z tego, do czego sam jesteś zdolny, zanim dzieciom poczniesz wykreślać zakres praw i obowiązków. Ze wszystkich sam jesteś dzieckiem, które musisz poznać, wychować i wykształcić przede wszystkim.

7. Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat.

8. Dziecko nie może myśleć „jak dorosły”, ale może dziecięco zastanawiać się nad poważnymi zagadnieniami dorosłych; brak wiedzy i doświadczenia zmusza je, by inaczej myślało.

Dziecko nie może myśleć «jak dorosły»,
ale może dziecięco zastanawiać się nad
poważnymi zagadnieniami dorosłych;
brak wiedzy i doświadczenia zmusza je,
by **inaczej** myślało.

Janusz Korczak

9. ...szczęście dla ludzkości, że nie możemy zmusić dzieci, by ulegały wpływom wychowawczym i dydaktycznym zamachom na ich zdrowy rozum i zdrową ludzką wolę.

...szczęście dla ludzkości, że nie możemy
zmusić dzieci, by ulegały wpływom
wychowawczym i dydaktycznym zamachom
na ich **zdrowy rozum** i zdrową ludzką wolę.

Janusz Korczak

10. Jeśli umiecie diagnozować radość dziecka i jej natężenie, musicie dostrzec, że najwyższą jest radość pokonanej trudności, osiągniętego celu, odkrytej tajemnicy.
Radość tryumfu i szczęście samodzielności, opanowania, władania.

11. Całe wychowanie współczesne pragnie, by dziecko było wygodne, konsekwentnie krok za krokiem dąży, by uśpić, stłumić, zniszczyć wszystko, co jest wolą i wolnością dziecka, hartem jego ducha, siłą jego dążeń i zamierzeń.

Grzeczne, posłuszne, dobre, wygodne, a bez myśli o tym, że będzie bezwolne wewnątrz i niedołężne życiowo.

12. Przyjemna jest szkoła, ale może ją obrzydzić nauczyciel głupiec czy brutal. – Nuda w takiej szkole, męka, rozleniwienie i oglupienie tych nawet, którzy szkołę lubili, chcieli uczyć się, próbowali myśleć i długo bronili i siebie, i szkołę.

13. Nie biegaj, bo wpadniesz pod konie. Nie biegaj, bo się spocisz. Nie biegaj, bo się zabłocisz. Nie biegaj, bo mnie głowa boli” (...) I cała potworna maszyna pracuje długie lata, by kruszyć wolę, miąć energię, spalać siłę dziecka na swąd.

miasto
DZIECI.pl

miastodzieci.pl

"Nie biegaj, bo wpadniesz pod konie. Nie biegaj, bo się spocisz. Nie biegaj, bo się zabłocisz. Nie biegaj, bo mnie głowa boli" (...) I cała potworna maszyna pracuje długie lata, by **kruszyć wolę**, mieć energię, spalać siłę dziecka na śwąd.

Janusz Korczak

14. Wszystko, co osiągnięte tresurą, naciskiem, przemocą, jest nietrwałe, niepewne, zawodne.

miasto
DZIECI.pl

miastodzieci.pl

Wszystko, co osiągnięte tresurą, naciskiem, przemocą, **jest nietrwałe**, niepewne, zawodne.

Janusz Korczak

15. Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało.

16. Dziecko jest pergaminem szczelnie zapisanym drobnymi hieroglifami, których część tylko zdołasz odczytać, a niektóre potrafisz wytrzeć lub tylko zakreślić i własną zapelnisz treścią.

17. W wychowaniu kieruję się sercem. Patrzę na dziecko sercem. Dostrzegam serce w dziecku i dziecko w sercu. Jego i swoim.

18. Wychowawca, który nie wtłacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje, przeżyje wraz z dzieckiem wiele natchnionych chwil, łzawym wzrokiem nieraz patrzeć będzie na walkę anioła z szatanem, gdzie biały anioł tryumf odnosi.

19. Szkoła winna być kuźnicą, gdzie wykuwają się najświętsze hasła [...] – ona najgłośniej wołać winna o prawa człowieka, piętnować najśmielej i najbezwzględniej to, co jest w życiu zabagnionego.

Szkola winna być kuźnicą, gdzie wykuwają się najświętsze hasła [...] – ona najgłośniej wołać winna o prawa człowieka, piętnować najśmielej i najbezwzględniej to, co jest w życiu zabagnionego.

Janusz Korczak

20. Pewne tematy wychowawcze omawiane są chętnie i przez licznych, inne – starannie unikane. Przyjemniej poznać, jak być powinno, niż zwierzać się z tego, jak jest, szczególnie gdy w braku dającego się łatwo stosować przepisu, zmuszeni jesteśmy działać niezbyt chwalebnie.

21. Jeśli są wyrazy, o których boisz się mówić, co zrobić z czynem, który mogą popełnić? Wychowawca nie może bać się ani słów, ani myśli, ani czynów dzieci.

Jeśli są wyrazy, o których boisz się mówić, co zrobić z czynem, który mogą popełnić? **Wychowawca nie może bać się ani słów, ani myśli, ani czynów dzieci.**

Janusz Korczak

22. Czy gniewając się na wyjątkowe sytuacje, wychowawca nie zdaje sobie sprawy, że bez nich praca byłaby martwa, jednostajna, nudna: że wyjątkowe dzieci dają nam najobfitszy materiał do rozmyślań i dociekań, uczą nas ulepszać i poszukiwać. Gdyby nie one, jak łatwo ulec złudzeniu, że osiągnęliśmy ideał.

Czy gniewając się na wyjątkowe sytuacje, wychowawca nie zdaje sobie sprawy, że bez nich praca byłaby martwa, jednostajna, nudna: że wyjątkowe dzieci dają nam najobfitszy materiał do rozmyślań i dociekań, uczą nas ulepszać i poszukiwać. **Gdyby nie one, jak łatwo ulec złudzeniu, że osiągnęliśmy ideał.**

Janusz Korczak

23. Umysł dziecka – las, którego wierzchołki lekko się poruszają, gałęzie splatają, liście, drżąc, dotykają. Są chwile, gdy drzewo łączy się delikatnym dotknięciem z sąsiednim, a przez sąsiada udziela mu się drganie stu, tysiąca drzew – całego lasu. Każde nasze: „dobrze – źle – uważaj – jeszcze – raz” – to jak wichur, który chaos wprowadza.

24. Wychowawca zależnie od tego, co przygotował na tę chwilę w ciągu długiego szeregu lat, bacznie przyglądając się dziecku, może mu dać program, jak poznać siebie, jak siebie zwyciężać, jakiego użyć wysiłku, jak poszukiwać własnej drogi życia.

25. Zjawisko tak częste: dziecko zawiniło, stłukło szybę. Powinno mieć poczucie winy. Gdy czynimy słuszne wymówki, rzadziej spotykamy skrucę niż bunt, gniew w zmarszczonych brwiach, spojrzeniach spode łba rzucanych. Dziecko chce, by wychowawca właśnie wtedy okazał mu życzliwość, gdy winne, gdy złe, gdy je spotkało nieszczęście.

Zjawisko tak częste: dziecko zawiniło, stłukło szybę. Powinno mieć poczucie winy. Gdy czynimy słuszne wymówki, rzadziej spotykamy skruchę niż bunt, gniew w zmarszczonych brwiach, spojrzeniach spode łba rzucanych. Dziecko chce, by wychowawca **właśnie wtedy okazał mu życzliwość**, gdy winne, gdy złe, gdy je spotkało nieszczęście.

Janusz Korczak

Źródło: [www..miastodzieci.pl](http://www.miastodzieci.pl)

<https://miastodzieci.pl/czytelnia/zlote-mysli-janusza-korczaka-o-szkole-nauce-i-wychowaniu>
/

Małgorzata Han